

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С. З. Гжицького

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра історії України, економічної теорії та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету
економіки та менеджменту

Гримак О. Я.

(прізвище та ініціали, підпис)

“ 26 ” 05 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

OK13 Мікроекономіка

(код і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> (назва освітнього рівня)
Галузь знань	<u>07 – «Управління та адміністрування»</u> (назва галузі знань)
Спеціальність	<u>073 – «Менеджмент» скорочена форма навчання</u> (назва спеціальності)
Освітня програма	<u>« Менеджмент»</u> (назва)
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова / за вибором)

Львів – 2022 р

Робоча програма з навчальної дисципліни «Мікроекономіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» скорочена форма навчання.

Укладачі:

Ст. викладач, к.е.н.

Г.П. Вислобоцька

Асистент, к.е.н.

Б.Б. Бричка

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри історії України, економічної теорії та туризму
(назва кафедри)

протокол від 05 05 2022 року №

завідувач кафедри історії України, економічної теорії та туризму
(назва кафедри)

(підпис) Кущігір Л.П.
(прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією

спеціальності

менеджмент
(назва спеціальності)

протокол № 6 від «04» 05 2022 р.

Голова НМКС

(підпис, прізвище та ініціали) Вовк М.В.

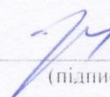
Схвалено рішенням навчально-методичної

ради факультету

економіки та менеджменту
(назва факультету)

протокол № 2 від «25» 05 2022 р.

Голова НМРФ

(підпис, прізвище та ініціали) Поперечний С.І.

Ухвалено вченою радою факультету

протокол № 6 від «26» 05 2022 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Усього годин аудиторної роботи	54	14
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	18	6
• практичні заняття, год.	36	8
• лабораторні заняття, год.		
• семінарські заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи	66	106
Форма контролю	іспит	іспит

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 45%

для заочної форми здобуття освіти – 12%

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є діяльність окремих економічних одиниць і структур, пов'язана з досягненням ефективного використання обмежених ресурсів для найкращого задоволення потреб у життєвих благах.

Мета навчальної дисципліни - сформувати у студентів знання про поведінку економічних суб'єктів за ринкових умов, озброїти їх універсальним інструментом ухвалення оптимальних господарських рішень за обмежених засобів.

Вивчення навчальної дисципліни «Мікроекономіка» ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: *Макроекономіка, Економіка підприємства.*

Здобуті знання з дисципліни «Мікроекономіка» є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін: *Основи бізнес-планування.*

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, СК(ФК))

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей:

загальні компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (ЗК₃);

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК₄);

знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК₅).

спеціальні (фахові) компетентності:

здатність визначати та описувати характеристики організації (СК₁)

здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища (СК₂)

здатність визначати перспективи розвитку організації (СК₃)

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень (ПРН₄).

описувати зміст функціональних сфер діяльності організації (ПРН₅).

оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації (ПРН₁₂).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки.	5	1	2	-	-	2	6	-	-	-	-	6
Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія.	7	1	2	-	-	4	8	1	1	-	-	6
Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції.	12	2	4	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 4. Ціна, попит і пропозиція на ринку сільськогосподарської продукції.	12	2	4	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 5. Вплив податків, дотацій і субсидій на попит і пропозицію	11	2	4	-	-	5	9	-	1	-	-	8
Тема 6. Поведінка споживача і максимізація корисності	11	2	4	-	-	5	10	1	1	-	-	8
Тема 7. Теорія виробництва і граничного продукту.	11	2	4	-	-	5	10	1	1	-	-	8

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток фірми.	11	2	4	-	-	5	9	-	1	-	-	8
Тема 9. Досконала конкуренція і чиста монополія.	11	2	4	-	-	5	9	1	1	-	-	7
Тема 10. Монополістична конкуренція і олігополія.	11	2	4	-	-	5	9	1	1	-	-	7
<i>Інші види самостійної роботи</i>	18	-	-	-	-	18	32	-	-	-	-	32
Усього годин	120	18	36	-	-	66	120	6	8	-	-	106

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки. Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Методологія мікроекономічного аналізу. Мікроекономічні моделі.	1	-
2	Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія. Попит та закон попиту. Пропозиція та закон пропозиції. Взаємодія попиту та пропозиції і ринкова рівновага.	1	1
3	Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції. Еластичність попиту та її концепції. Еластичність пропозиції.	2	-
4	Тема 4. Ціна, попит і пропозиція на ринку сільськогосподарської продукції. Особливості сільського господарства як окремого сектору національної економіки. Суть та причини виникнення проблем фермерських господарств у тривалому і короткостроковому періодах. Види державного втручання в аграрний сектор.	2	1
5	Тема 5. Вплив податків, дотацій і субсидій на попит і пропозицію. Прямі та непрямі податки. Види непрямих податків. Вплив індивідуальних та універсальних акцизів на пропозицію. Непрямі податки та еластичність попиту і пропозиції. Вплив податків та субсидій на ринкову поведінку ділових одиниць.	2	-
6	Тема 6. Поведінка споживача і максимізація корисності. Теорія корисності, її основний інструментарій. Аналіз кривої індивідуальності. Бюджетна пряма.	2	1

7	Тема 7. Теорія виробництва і граничного продукту. Виробнича функція та її властивості. Загальний, середній та граничний продукти. Зв'язки між загальним, середнім і граничним продуктами. Ізокванти. Неокласична виробнича функція та функція Леонтьєва. Закон ефекту масштабу та форми його прояву.	2	1
8	Тема 8. Витрати виробництва і прибуток фірми. Основні наукові теорії про цілі фірми. Суть і види витрат виробництва. Суть і види виторгу фірми. Прибуток: суть і види. Парадокс прибутку.	2	-
9	Тема 9. Досконала конкуренція і чиста монополія. Суть і ознаки досконалої конкуренції та чистої монополії. Ціна і випуск продукції в умовах досконалої конкуренції. Ціна і випуск продукції в умовах чистої монополії.	2	1
10	Тема 10. Монополістична конкуренція і олігополія. Суть і ознаки монополістичної конкуренції та чистої монополії. Оптимізація обсягу продукції фірми в умовах монополістичної конкуренції. Цінова й виробнича поведінка фірми в умовах олігополії. Економічна ефективність в умовах монополістичної конкуренції та олігополії.	2	1
Усього годин		18	6

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки. <i>Завдання:</i> розглянути та узагальнити теоретичну інформацію про мікроекономіку як науку, її суб'єкти та об'єкти, методологію мікроекономічного аналізу, мікроекономічні моделі.	2	-
2	Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія. <i>Завдання:</i> узагальнити теоретичні основи формування попиту, пропозиції та їх взаємодії. Розв'язування задач.	2	1
3	Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції. <i>Завдання:</i> розглянути еластичність попиту, пропозиції та їх концепції. Розв'язування задач.	4	-
4	Тема 4. Ціна, попит і пропозиція на ринку сільськогосподарської продукції. <i>Завдання:</i> узагальнити теоретичні основи щодо даної тематики. Опитування студентів. Розв'язування задач.	4	1
5	Тема 5. Вплив податків, дотацій і субсидій на попит і пропозицію. <i>Завдання:</i> розглянути види податків, їх вплив на ринкову кон'юнктуру та поведінку ділових одиниць.	4	1

	Розв'язування задач.		
6	Тема 6. Поведінка споживача і максимізація корисності. <i>Завдання:</i> розглянути теорію корисності, її основний інструментарій, криву індивідуальності та бюджетну пряму. Розв'язування задач.	4	1
7	Тема 7. Теорія виробництва і граничного продукту. <i>Завдання:</i> підсумувати інформацію щодо виробничої функції та її властивостей; загального, середнього та граничного продуктів; зв'язки між загальним, середнім і граничним продуктами; ізокванта; неокласичну виробничу функцію та функцію Леонтьєва; закон ефекту масштабу та форми його прояву. Розв'язування задач.	4	1
8	Тема 8. Витрати виробництва і прибуток фірми. <i>Завдання:</i> розглянути основні наукові теорії про цілі фірми; суть і види витрат виробництва; суть і види виторгу фірми; прибуток та його види; парадокс прибутку. Розв'язування задач.	4	1
9	Тема 9. Досконала конкуренція і чиста монополія. <i>Завдання:</i> розглянути суть і ознаки досконалої конкуренції та чистої монополії; ціну і випуск продукції в умовах досконалої конкуренції; ціна і випуск продукції в умовах чистої монополії. Розв'язування задач.	4	1
10	Тема 10. Монополістична конкуренція і олігополія. <i>Завдання:</i> розглянути суть і ознаки монополістичної конкуренції та чистої монополії; оптимізацію обсягу продукції фірми в умовах монополістичної конкуренції; цінову й виробничу поведінку фірми в умовах олігополії; економічну ефективність в умовах монополістичної конкуренції та олігополії. Розв'язування задач.	4	1
Усього годин		36	8

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки. Внесок вітчизняних вчених в розвиток теорії мікроекономіки.	2	6
2	Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія. Парадокси закону попиту: ефект «приєднання до більшості», ефект «сноба», ефект «Веблена». Парадокс Гіффена.	4	6

3	Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції. Застосування теорії еластичності.	6	8
4	Тема 4. Ціна, попит і пропозиція на ринку сільськогосподарської продукції. Зміна попиту і пропозиції на сільськогосподарську продукцію та її наслідки.	6	8
5	Тема 5. Вплив податків, дотацій і субсидій на попит і пропозицію. Становлення та розвиток податкової системи України.	5	8
6	Тема 6. Поведінка споживача і максимізація корисності. Підходи до вимірювання корисності.	5	8
7	Тема 7. Теорія виробництва і граничного продукту. Спадний, постійний і зростаючий ефект масштабу.	5	8
8	Тема 8. Витрати виробництва і прибуток фірми. Економічний, бухгалтерський та нормальний прибуток. Методи максимізації прибутку.	5	8
9	Тема 9. Досконала конкуренція і чиста монополія. Антимонопольне законодавство у світі і в Україні.	5	7
10	Тема 10. Монополістична конкуренція і олігополія. Пропозиція факторів виробництва.	5	7
<i>Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів</i>		18	32
Усього годин		66	106

4. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачено навчальним планом та програмою.

5. Методи навчання

пояснювально-ілюстративний метод;
метод проблемного викладання;
пояснювальний метод викладання;
словесні методи навчання: бесіда, пояснення, лекція;
наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження (презентації).

6. Методи контролю

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (складання тестів, підготовка різних відповідей, рефератів).

3. Практична перевірка (розробка документації, виконання практичної роботи, рішення професійних завдань, ділові ігри).

7. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання студентів денної форми здобуття освіти

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до таблиці і заноситься в додаток до диплому фахівця.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль полягає в оцінюванні рівня підготовленості студентів до виконання конкретних робіт, повноти та якості засвоєння навчального матеріалу та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Поточний контроль проводиться за кожною вивченою темою шляхом усного чи письмового опитування. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною шкалою.

Критерії поточного оцінювання студентів за національною шкалою подано у таблиці.

Таблиця 7.2

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано

	Його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Розподіл балів для дисципліни «Мікроекономіка», яка завершується екзаменом, є таким:

$$50 (\text{ПК}) + 50 (\text{Е}) = 100,$$

де: 50 (ПК) 50 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати Здобувач за семестр;

50 (Е) 50 максимальних балів, які може набрати Здобувач за екзамен.

У кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих Здобувачем оцінок із наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{ПК} = \frac{50 \cdot \text{САЗ}}{5} = 10 \cdot \text{САЗ}$$

8. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни «Мікроекономіка».

Вислободська Г.П., Бричка Б.Б. Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Мікроекономіка» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» ОС «Бакалавр». Львів: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького, 2022. 45 с.

Конспект лекцій на паперовому та електронному носіях.

Друкований роздатковий матеріал.

9. Рекомендована література

Базова

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. – 4-те вид., виправл. та доп. Л.: Априорі, 2020. 648 с.
2. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка / за ред. С. Панчишина та П. Островерха. Київ, 2017. 567с.
3. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка / за ред. З. Ватаманюка, С. Панчишина. Київ : Альтернативи, 2003. 606 с.
4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 298 с.
URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/2737/3/2668_IR.pdf

Допоміжна

1. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
2. Мікроекономіка [текст] : підручник / Базилевич В.Д. та ін.; за ред. В.Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. 680 с.
3. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник./ за ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 2015. 348 с.
4. Мікроекономіка: Навчальний посібник / за ред. А.О. Задой. Дніпропетровськ : Національний гірничий університет, 2008. 220 с.
5. Мацелюх Н.П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, П.В. Круш, В.В. Мартиненко, М.М. Теліщук та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 226 с.
6. Основи економічної теорії: навчальний посібник / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської. К.: Каравела, 2016. 448 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
4. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Львівській області. URL: <http://lv.ukrstat.gov.ua>.
6. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua>
7. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <http://www.lounb.lviv.ua>
8. Інтернет-ресурс Stud.com.ua. URL: <https://stud.com.ua/10943/ekonomika/mikroekonomika>
9. Електронна бібліотека підручників. URL: <http://studentam.kiev.ua/content/category/3/90/99/>